

Nghiên cứu và học tập

VAI TRÒ CỦA GIÁO DỤC TƯ TƯỞNG ĐẠO ĐỨC HỒ CHÍ MINH ĐỐI VỚI SỰ PHÁT TRIỂN NHÂN CÁCH SINH VIÊN VIỆT NAM HIỆN NAY

NGUYỄN THỊ THÚY (*)

Trong bài viết, từ ý nghĩa của việc giáo dục đạo đức, tư tưởng đối với sự phát triển nhân cách của sinh viên trong giai đoạn hiện nay, tác giả khẳng định vai trò của giáo dục tư tưởng đạo đức Hồ Chí Minh tới sự phát triển nhân cách của họ ở một số khía cạnh: Thứ nhất, góp phần hình thành, phát triển thế giới quan khoa học và nhân sinh quan cách mạng trong nhân cách sinh viên Việt Nam; thứ hai, góp phần tích cực trong quá trình xây dựng những phẩm chất đạo đức tốt đẹp cho sinh viên; thứ ba, giáo dục tư tưởng đạo đức Hồ Chí Minh góp phần tạo động lực khuyến khích sinh viên tự giác học tập, rèn luyện, xây dựng nhân cách mới; thứ tư, hình thành cho sinh viên khả năng nhận biết cũng như tránh được những tác động tiêu cực trong xã hội.

Tuy hực tiễn cho thấy, trong bất cứ giai đoạn lịch sử nào, thanh niên (trong đó có sinh viên) là lực lượng xã hội to lớn, là người chủ tương lai của nước nhà và là một trong những nhân tố quan trọng, quyết định tương lai của đất nước. Như Chủ tịch Hồ Chí Minh khẳng định: “Thật vậy, nước nhà thịnh hay suy, mạnh hay yếu, một phần lớn là do thanh niên”(1). Trong quá trình lãnh đạo cách mạng, Chủ tịch Hồ Chí Minh và Đảng ta thường xuyên quan tâm đến việc chăm lo giáo dục, rèn luyện thế hệ trẻ nói chung và sinh viên nói riêng, để họ trở thành những người vừa “hồng” vừa “chuyên”, có thể gánh vác được những nhiệm vụ nặng nề và vẻ vang của dân tộc. Người luôn đề cao và khẳng định vai trò của đạo đức trong

việc hình thành, phát triển nhân cách của con người, bởi “đức là gốc”, là nền tảng của người cách mạng, giống như cây phải có gốc, sông suối phải có nguồn. Người cách mạng phải có đạo đức cách mạng làm nền tảng thì mới hoàn thành được sự nghiệp cách mạng gian khổ, khó khăn. Những tư tưởng về đạo đức cách mạng và tấm gương đạo đức của Người đã, đang và sẽ là cơ sở, nền tảng cho thế hệ trẻ nói chung, sinh viên Việt Nam nói riêng học tập và làm theo. Bài viết này tập trung luận giải vai trò của giáo dục tư tưởng đạo đức Hồ Chí Minh đối với sự hình thành,

(*) Thạc sĩ, Trường Đại học Tài chính – Quản trị kinh doanh.

(1) Hồ Chí Minh. *Toàn tập*, t.5. Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội, 2002, tr.185.

phát triển nhân cách sinh viên Việt Nam hiện nay.

1. Sinh viên là lực lượng xã hội đặc thù. Họ có tri thức, luôn đi đầu trong mọi hoạt động của thanh niên và đóng vai trò nguồn nhân lực quyết định sự thành công của sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước. Sau 30 năm đổi mới, chúng ta đã xây dựng được những thế hệ sinh viên vừa có đức, vừa có tài, có sức khỏe, có tư duy năng động và hành động sáng tạo. Họ đang tiếp bước truyền thống hào hùng của cha ông, có ý chí vươn lên trong học tập, lao động, lập thân, lập nghiệp, làm giàu chính đáng, mong muốn được tin tưởng và công hiến. Tuy nhiên, mặt trái của nền kinh tế thị trường và hội nhập quốc tế là mảnh đất thuận lợi nảy sinh, dung dưỡng những yếu tố tiêu cực làm băng hoại nhiều nét đẹp của văn hóa truyền thống; từ đó, làm thay đổi quan niệm sống, lối sống của một bộ phận sinh viên. Hiện nay, “vẫn còn một bộ phận không nhỏ học sinh, sinh viên có ý thức phấn đấu chưa cao, thờ ơ với các vấn đề chính trị - xã hội, phai nhạt lý tưởng cách mạng, không xác định được mục tiêu, lý tưởng cuộc sống; có biểu hiện suy thoái về đạo đức, lối sống, mắc tệ nạn xã hội, vi phạm pháp luật...”(2) và ngày càng có chiều hướng gia tăng, đã gây ra nỗi lo chung của toàn xã hội. Do đó, một trong sáu nhiệm vụ trọng tâm cần thực hiện có kết quả đã được Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XII xác định trong nhiệm kỳ này là: “Phát huy

nhân tố con người trong mọi lĩnh vực của đời sống xã hội; tập trung xây dựng con người về đạo đức, nhân cách, lối sống, trí tuệ và năng lực làm việc, xây dựng môi trường văn hóa lành mạnh”(3).

Như vậy, trong công cuộc đổi mới hiện nay, sự biến đổi của kinh tế - xã hội, đã làm ảnh hưởng đến những giá trị đạo đức và các quan niệm về lý tưởng, lối sống, trách nhiệm xã hội, động cơ của sinh viên. Ở đây, sự phát triển nhân cách sinh viên là một quá trình biện chứng của sự nảy sinh và giải quyết các mâu thuẫn; là quá trình chuyển các yêu cầu bên ngoài thành yêu cầu của bản thân sinh viên; là quá trình tự vận động và hoạt động tích cực của bản thân họ. Từ đây, đòi hỏi phải tiếp tục đi sâu nghiên cứu làm sáng tỏ quá trình hình thành và phát triển nhân cách thanh niên nói chung, sinh viên Việt Nam hiện nay nói riêng. Tư tưởng Hồ Chí Minh về đạo đức, về giáo dục đạo đức cùng với tấm gương đạo đức của Người sẽ là cơ sở thế giới quan, phương pháp luận và là kim chỉ nam cho chúng ta từng bước nâng cao hiệu quả giáo dục đạo đức, xây dựng nhân cách sinh viên, phục vụ đắc lực cho sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước.

(2) Bộ Giáo dục và Đào tạo. Thông báo số: 314/TB-BGDDT ngày 12/5/2014 của Bộ Giáo dục và Đào tạo về Kết quả Hội thảo Toàn quốc về công tác giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh, sinh viên. 2014, tr.33.

(3) Đảng Cộng sản Việt Nam. Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XII. Văn phòng Trung ương Đảng, Hà Nội, 2016, tr.219.

2. Hồ Chí Minh là một nhà tư tưởng, nhà đạo đức lớn của dân tộc. Người đã hy sinh cả cuộc đời mình cho sự nghiệp giải phóng dân tộc, giải phóng con người. Tư tưởng và tấm gương đạo đức của Người có sức lay động, thuyết phục và giáo dục rất lớn đối với tất cả mọi người trong xã hội, trong đó có sinh viên.

Đánh giá cao vai trò của thanh niên (trong đó có sinh viên), đồng thời nhìn nhận họ như một chủ thể đang trong quá trình phát triển, hoàn thiện nhân cách, Hồ Chí Minh cho rằng, rất cần có sự định hướng của giáo dục đạo đức, cần giáo dục cho thanh niên sinh viên có lòng nhân ái, trung thực, hết lòng vì cộng đồng, vì Tổ quốc, để họ trở thành nguồn nhân lực trẻ có chất lượng cao để phụng sự Tổ quốc, phụng sự nhân dân, phấn đấu vì dân giàu, nước mạnh. Do vậy, *giáo dục tư tưởng đạo đức Hồ Chí Minh cho sinh viên là sự tác động vào quá trình đang định hình nhân cách của sinh viên bằng cách giải thích, tuyên truyền, thuyết phục những nguyên tắc, chuẩn mực đạo đức cách mạng nhằm làm cho họ nắm được những nguyên tắc, chuẩn mực của đạo đức cách mạng; cung cấp cho họ tấm gương về những hành vi, những giá trị chuẩn mực đạo đức tốt đẹp trong nhân cách vĩ đại của Hồ Chí Minh. Từ đó, sinh viên tự giác điều chỉnh hành vi của mình để trở thành một đội ngũ trí thức tương lai của đất nước có đủ phẩm chất đạo đức cách mạng, bản lĩnh và trí tuệ để xây dựng, bảo vệ đất nước, đạt được mục*

tiêu dân giàu, nước mạnh, xã hội dân chủ, công bằng, văn minh.

Việc giáo dục tư tưởng đạo đức Hồ Chí Minh nhằm xây dựng những thế hệ sinh viên có nhân cách trong sáng, có lập trường tư tưởng chính trị vững vàng, đáp ứng đòi hỏi ngày càng cao trong quá trình hội nhập và phát triển đất nước là việc làm có ý nghĩa và cấp bách, thể hiện ở một số khía cạnh sau:

Thứ nhất, giáo dục tư tưởng đạo đức Hồ Chí Minh góp phần hình thành, phát triển thế giới quan khoa học và nhân sinh quan cách mạng trong nhân cách sinh viên Việt Nam.

Sinh thời, Hồ Chí Minh rất ít sử dụng những khái niệm của triết học, như “thế giới quan”, “chủ nghĩa duy vật”, “điều kiện khách quan”, “vật chất”, “ý thức”, “phương pháp biện chứng”... Nhưng, thông qua các bài viết, bài nói chuyện, thông qua các hành vi, thái độ ứng xử đối với công việc, đặc biệt trong những hoạt động thực tiễn cách mạng ở Người luôn toát lên một thế giới quan duy vật biện chứng và phương pháp biện chứng duy vật của triết học Mác – Lê nin, được biểu đạt theo phong cách Hồ Chí Minh một cách rất đơn giản, dễ hiểu, dễ vận dụng, thẩm đượm văn hóa triết học phương Đông. Điều này chứng tỏ, Hồ Chí Minh là người nắm vững và quán triệt sâu sắc thế giới quan, phương pháp luận khoa học của triết học Mác - Lê nin và thể hiện rất rõ ở quan điểm khách quan, phát huy nhân tố chủ quan trong quá trình hoạt động

thực tiễn, tư duy biện chứng và sự vận dụng sáng tạo quan điểm toàn diện, quan điểm phát triển, quan điểm lịch sử - cụ thể, quan điểm thực tiễn vào thực tiễn cách mạng Việt Nam...

Việc giáo dục tư tưởng Hồ Chí Minh nói chung và tư tưởng đạo đức Hồ Chí Minh nói riêng là nhằm hình thành và phát triển thế giới quan duy vật biện chứng, phương pháp luận biện chứng duy vật cho sinh viên. Thông qua đó, sinh viên được cung cấp phương pháp nhận thức khoa học đối với hiện thực khách quan và khẳng định vị trí, vai trò của con người trong nhận thức và cải tạo thế giới; hình thành khả năng nhận biết, phân tích đúng các vấn đề xã hội mới nảy sinh, từ đó đề ra các biện pháp sáng tạo, linh hoạt để vượt qua những khó khăn, thử thách trên con đường xây dựng một nước Việt Nam “dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh, vững bước đi lên chủ nghĩa xã hội”(4). Thế giới quan, phương pháp luận khoa học này là công cụ nhận thức quan trọng định hướng cho sinh viên lựa chọn những giá trị đạo đức tốt đẹp, hình thành niềm tin và lý tưởng để phấn đấu học tập và cống hiến không ngừng, từ đó hình thành và phát triển nhân cách của mình.

Tư tưởng đạo đức Hồ Chí Minh vừa mang tính khoa học vừa mang tính cách mạng, nên việc giáo dục tư tưởng đạo đức Hồ Chí Minh cho sinh viên sẽ giúp họ thấm nhuần đường lối cách mạng của Đảng, lôi cuốn họ tích cực học

tập và làm theo tư tưởng, tấm gương đạo đức của Người. Từ đó, tư tưởng đạo đức Hồ Chí Minh, những quan điểm, đường lối của Đảng và chính sách, pháp luật của Nhà nước trở thành những phong trào rộng lớn vì mục đích chung của toàn dân tộc, làm cho sinh viên luôn kiên định với mục tiêu độc lập dân tộc gắn liền với chủ nghĩa xã hội; tích cực, chủ động trong đấu tranh phê phán những quan điểm sai trái và bảo vệ chủ nghĩa Mác - Lê nin, tư tưởng Hồ Chí Minh, đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước.

Giáo dục tư tưởng đạo đức Hồ Chí Minh còn có ý nghĩa to lớn trong việc góp phần xây dựng cho sinh viên những quan niệm đúng đắn về ý nghĩa và mục đích của cuộc sống để xây dựng nhân sinh quan cách mạng. Qua việc thấm nhuần tư tưởng đạo đức Hồ Chí Minh, học tập và làm theo tấm gương đạo đức của Người, mỗi sinh viên Việt Nam sẽ tự giác, tự nguyện hướng tới lề sống cao đẹp “mình vì mọi người và mọi người vì mình”, xây dựng nhân sinh quan phục vụ nhân dân. Điều đó thể hiện rõ khi sinh viên đứng trên lập trường của giai cấp công nhân để nhìn nhận và giải quyết vấn đề, lợi ích của nhân dân làm tôn chỉ cho mọi lời nói và việc làm của mình; đặt lợi ích của nhân dân, của dân tộc lên hàng đầu, tôn trọng địa vị làm chủ của quần chúng, giải quyết tốt mối

(4) Đảng Cộng sản Việt Nam. *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XII*. Sđd., tr.10.

quan hệ giữa lợi ích cá nhân và lợi ích tập thể.

Thứ hai, giáo dục tư tưởng đạo đức Hồ Chí Minh góp phần tích cực trong quá trình xây dựng những phẩm chất đạo đức tốt đẹp cho sinh viên.

Giá trị đạo đức là một trong những yếu tố cấu thành quan trọng nên “diện mạo của một thời đại, một xã hội, một dân tộc, một nền văn hóa và nhân cách con người”(5). Đặc biệt, với sinh viên, trên cơ sở những phẩm chất đạo đức đã được hình thành ở tuổi vị thành niên, bước vào môi trường đại học, đạo đức sinh viên phát triển những nét mới, những tố chất mới so với trước. Đây chính là quá trình phủ định biện chứng, cái mới ra đời trên cơ sở cái cũ và cái mới ấy cũng là kết quả tác động của hoàn cảnh mới. Trên thực tế, sự định hướng giá trị trong mỗi sinh viên không phải là một hằng số bất biến mà luôn biến đổi theo thời gian khi điều kiện sống, điều kiện môi trường xã hội thay đổi. Căn cứ vào đặc điểm này, trong quá trình hình thành và phát triển nhân cách của sinh viên, chúng ta có thể thông qua giáo dục tư tưởng và tấm gương đạo đức của Hồ Chí Minh để xây dựng những phẩm chất đạo đức cá nhân tốt đẹp cho sinh viên, giúp họ lựa chọn những giá trị đạo đức, hình thành niềm tin và lý tưởng đạo đức, định hướng cho mọi suy nghĩ và hành động, cung cấp và phát triển những giá trị nhân cách tốt đẹp, khơi dậy ở họ những cảm xúc, tình cảm đạo

đức trong sáng và cao đẹp. Trong đó, giáo dục tinh thần yêu nước cho sinh viên theo tư tưởng đạo đức Hồ Chí Minh là một nội dung rất quan trọng. Tinh thần yêu nước là động lực giúp sinh viên tiếp thêm nguồn sức mạnh, trí sáng tạo, lòng nhiệt huyết, khơi dậy ý chí phấn đấu, vượt khó trong học tập, nghiên cứu khoa học và tích cực tham gia vào các hoạt động xã hội, nhằm đưa đất nước vượt qua đói nghèo, lạc hậu để sánh vai với các cường quốc năm châu.

Nhân dân thế giới khâm phục và tôn kính Hồ Chí Minh bởi đức hy sinh cao đẹp, sự liêm khiết, giản dị, cách đối nhân xử thế bao dung, nhân ái mang đậm chất Á Đông của một “bậc đại nhân, đại trí, đại dũng”. Hơn bao giờ hết, việc giáo dục tư tưởng đạo đức Hồ Chí Minh cho sinh viên trong bối cảnh hiện nay ngày càng phải được nâng lên tầm cao mới, phải làm cho sinh viên thấm nhuần sâu sắc chí khí cách mạng kiên cường, tinh thần độc lập tự chủ, lòng nhân đạo và yêu mến nhân dân thắm thiết, đạo đức chí công vô tư, tác phong khiêm tốn, giản dị, sự trong sáng trong tư tưởng, chân thành trong hành động của Hồ Chí Minh. Chính những phẩm chất cao đẹp ấy của Người được nuôi dưỡng, phát huy thành sức mạnh tinh thần của cả một dân tộc, thế hệ nối tiếp thế hệ, chiến

(5) Đặng Hữu Toàn. *Chủ nghĩa Mác – Lenin và công cuộc đổi mới ở Việt Nam*. Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội, 2002, tr.473.

thắng mọi kẻ thù, giữ gìn non sông và xây dựng đất nước ngày càng phát triển, từ đó định hướng cho các thế hệ sinh viên không ngừng phấn đấu hoàn thiện nhân cách của mình.

Thứ ba, giáo dục tư tưởng đạo đức Hồ Chí Minh góp phần tạo động lực khuyến khích sinh viên tự giác học tập, rèn luyện, xây dựng nhân cách mới.

Nhân cách sinh viên đang ở giai đoạn phát triển tiến tới một nhân cách hoàn chỉnh. Sự phát triển nhân cách sinh viên là quá trình thống nhất giữa mặt sinh học và mặt xã hội, giữa cá nhân và xã hội, giữa điều kiện khách quan và nhân tố chủ quan, giữa giáo dục và tự giáo dục. Do đó, môi trường xã hội thuận lợi cùng những tác động tích cực tối nhân cách sinh viên chỉ có ý nghĩa khi bản thân sinh viên biết tự giác học tập, rèn luyện và tiếp thu. Hồ Chí Minh đã từng căn dặn rằng, việc học phải lấy tự học làm cốt. Do đó, giáo dục tư tưởng đạo đức Hồ Chí Minh trước hết phải hình thành cho sinh viên nhu cầu, niềm tin, ý nghĩa, mục đích cuộc sống, động cơ phấn đấu, rèn luyện đúng đắn, làm cho mỗi sinh viên luôn có ý thức làm chủ, ham học hỏi, cầu tiến bộ, vươn lên tự khẳng định mình.

Đạo đức còn đóng vai trò định hướng và phát triển năng lực của mỗi cá nhân để hoàn thiện nhân cách. Do vậy, khi sinh viên có được những phẩm chất đạo đức trong sáng, có ý chí, phong cách ứng xử đúng mực thì đó sẽ là cơ sở, điều kiện cho sự phát triển tài năng, cho việc

xây dựng một con người có đủ đức và tài, vừa hồng, vừa chuyên. Từ đó, họ có lòng yêu nước tha thiết, tinh thần tự hào dân tộc, có lý tưởng, ước mơ hoài bão lớn, sống chan hòa với mọi người, cố gắng trong học tập, trong nghiên cứu khoa học, hăng hái trong lao động, nhiệt tình trong công tác để làm những việc ích quốc lợi dân, hoàn thành mọi nhiệm vụ được giao. Người có đạo đức cách mạng thì dù nhiệm vụ cách mạng có khó khăn, nặng nề đến đâu cũng luôn quyết tâm vượt qua được. Hơn nữa, người có đạo đức cách mạng thì không bao giờ đổ kỵ mà luôn yêu quý và trọng hiền tài, họ luôn ủng hộ và sẵn sàng nhường bước cho những ai có tài hơn mình. Theo Hồ Chí Minh, “tâm” có sáng thì trí mới sáng, có cái đức thì cái tài mới được phát huy, phát triển và trở nên có ích đối với xã hội, đóng góp nhiều cho quê hương, đất nước.

Thứ tư, giáo dục tư tưởng đạo đức Hồ Chí Minh nhằm hình thành cho sinh viên khả năng nhận biết và tránh được những tác động tiêu cực của môi trường xã hội.

Trong điều kiện đất nước mở cửa, phát triển kinh tế thị trường, hội nhập kinh tế và giao lưu văn hóa, việc giáo dục tư tưởng đạo đức Hồ Chí Minh không chỉ hình thành nên những con người có ý chí vươn lên, sáng tạo, cầu thị để làm chủ bản thân và xã hội mà còn góp phần ngăn ngừa những biểu hiện suy thoái về đạo đức trong nhân cách sinh viên trước những tác động

tiêu cực của nền kinh tế thị trường, của quá trình toàn cầu hóa và âm mưu “diễn biến hòa bình”. Những ảnh hưởng tiêu cực đó là một trong những nguyên nhân dẫn đến tình trạng một số sinh viên có lối sống thực dụng, hưởng thụ và thị hiếu văn hóa không lành mạnh, xa rời lý tưởng tốt đẹp, không chịu phấn đấu rèn luyện, sống thiếu trách nhiệm, mất phương hướng, lòng tin, sa đà tệ nạn xã hội, chỉ nghĩ đến lợi ích riêng mình, vô cảm với lợi ích của đồng loại, của dân tộc. Trong học tập, không ít sinh viên tỏ ra thiếu trung thực, như chạy điểm, chạy bẳng, thờ ơ với các sinh hoạt đoàn thể và các phong trào xã hội, hoặc tính toán, vụ lợi trong quan hệ bạn bè, tình yêu... Thực tế chứng minh, đã có không ít sinh viên tự đánh mất nhân phẩm của mình và có những hành vi vi phạm pháp luật. Những biểu hiện này không chỉ gây nguy hại đến các mặt của đời sống xã hội hiện tại, mà còn ảnh hưởng đến tương lai của đất nước và của chính bản thân họ.

Do đó, việc giáo dục tư tưởng đạo đức Hồ Chí Minh ngày càng trở nên bức thiết hơn bao giờ hết. Công tác giáo dục tư tưởng đạo đức Hồ Chí Minh phải hướng vào việc hình thành và xây dựng cho sinh viên kỹ năng tiếp nhận những giá trị mới tiến bộ, giúp họ có khả năng “miễn dịch”, có sức “đề kháng” tốt, tạo điều kiện cho họ vươn lên để chiến thắng mọi âm mưu của các thế lực thù địch; có tinh thần đấu tranh với những hành vi lệch chuẩn xã hội, cũng như

giúp họ hình thành quan niệm sống tích cực, rèn luyện, xây dựng những phẩm chất đạo đức cá nhân, ý chí, tính kỷ luật, ý thức tự giác trong rèn luyện đạo đức, học tập, nghiên cứu khoa học để hình thành niềm tin, lý tưởng sống cao đẹp. Từ đó, định hướng cho sinh viên biết yêu cái tốt, cái thiện, ghét cái ác, cái xấu; nâng cao lòng tự hào về đất nước, dân tộc và Đảng Cộng sản Việt Nam, tự nguyện “sống, chiến đấu, lao động, học tập theo gương Bác Hồ vĩ đại”... Những phẩm chất này khi đã được hình thành, được củng cố, sẽ trở thành tính cách ổn định, thể hiện sự trưởng thành của con người xã hội, là nền tảng phát triển và hoàn thiện nhân cách sinh viên Việt Nam hiện nay.

Tri thức là sức mạnh. Nhưng có tri thức mà phục vụ chủ nghĩa cá nhân thì sức mạnh phá hoại càng lớn. Đó là lẽ vì sao Chủ tịch Hồ Chí Minh rất quan tâm, chú ý đến giáo dục đạo đức cách mạng. Người coi đạo đức cách mạng là gốc của người cách mạng. Sinh viên cũng không nằm ngoài cái chung đó. Và, quá trình giáo dục đạo đức cách mạng, quá trình hình thành và phát triển nhân cách mới của sinh viên là quá trình “nội tâm hóa” những giá trị đạo đức đã được xã hội thừa nhận. Trong đó, tư tưởng đạo đức Hồ Chí Minh cũng như tấm gương đạo đức của Người là kim chỉ nam vô cùng quan trọng, đóng vai trò định hướng trong giáo dục đạo đức nhằm xây dựng nhân cách sinh viên Việt Nam hiện nay. □